

Правној служби Филозофског факултета у Нишу

Центру за савремена филолошка проучавања младих истраживача Филозофског факултета у Нишу

Наставно-научном већу Филозофског факултета у Нишу

Предмет: Рецензија зборника са конференције *Савремена филолошка проучавања младих истраживача II*, одржане 25. фебруара 2023. године на Филозофском факултету у Нишу

Поштовани,

На основу одлуке Наставно-научног већа 336/1-8-01 од 20. 12. 2023. године, којом сам именована за рецензента зборника са конференције *Савремена филолошка проучавања младих истраживача II*, уз захвалност на указаном поверењу, у наставку достављам своју рецензију.

РЕЦЕНЗИЈА

Савремена филолошка проучавања младих истраживача II,
зборник радова са истоимене конференције, одржане 25. 2. 2023,
Ниш: Филозофски факултет у Нишу

Непреломљена верзија зборника радова са конференције *Савремена филолошка проучавања младих истраживача II*, чији је уредник доц. др Јелена Младеновић, садржи 219 страна формата А4. Поменути зборник садржи дванаест радова из области науке о књижевности и пет радова из области науке о језику.

С обзиром на то да је конференција обухватала савремена филолошка истраживања, теме радова врло су разноврсне, а међу ауторима су студенти филолошке оријентације различитих нивоа студија и са неколико високошколских установа из Републике Србије, Републике Српске и Републике Бугарске (из Ниша, Београда, Новог Сада, Источног Сарајева и Софије). За сваку похвалу је интересовање студената за научноистраживачки рад. У радовима је (на различитим нивоима) видљиво познавање знања из методологије науке о језику/књижевности и (мање или више темељно) представљање досадашњих истраживања.

У наставку ћемо представити радове из области науке о језику и из области науке о књижевности.

Што се тиче радова из области науке о језику, њихове наслове и ауторе наводимо у наставку, истим редоследом као у Зборнику: Анђела Митић, „Микротопонимија села у брдско-планинском делу тока реке Власине”; Јелена Макевић, „Старија српска имена Железника и њихови трагови у савременом именослову”; Софија Јанковић, „Синтаксички проблем за почетнике у току симултаног превођења са немачког на српски језик”; Кристина Илић, „Улога префикса *анти-* у немачком и српском језику из

угла творбе речи и семантике у контексту пандемије вируса корона”; Ирена Селаковић, „Улога наставника и мотивационе стратегије за покретање интринзичне мотивације студената шпанског као страног језика”.

Аутори радова из области науке о језику бавили су се ономастичким питањима, најважнијим синтаксичким проблемима приликом симултаног превођења са немачког језика на српски језик, творбом и семантиком префиксала са префиксом *анти-* на примерима повезаним са пандемијом вируса корона, контрастивно у немачком и српском језику, као и методиком наставе шпанског као страног језика.

Анђела Митић је у свом раду о микротопонимији села у брдско-планинском делу тока Власине закључила да најзаступљенијем семантичком моделу припадају микротопоними апелативног порекла, а да је из творбеног угла најпродуктивнија суфиксација. У том раду наглашено је да нема микротопонима од три члана или више чланова, а процентуална заступљеност подврста једночланих микротопонима, којих је 70% у анализираној грађи, представљена је на следећи начин: топономастичке изведенице (42,92%), неизведени микротопоними (15,98%), топонимизирани присвојни придеви од антропонима (4,57%), топономастичке сложенице (3,65%), док се 2,28% примера квалификује као *микротопоними неразјашињене структуре*. Са друге стране, међу двочланим микротопонимима доминирају спојеви *придев апелативног порекла + именица* (10,5%), *придев од антропонима + именица* (9,59%), док су остали спојеви заступљени испод 3,3%.

Јелена Макевић бавила се у своме раду бавила поређењем антропонима из садашњег насеља Железник, на основу пописа из 2011. године и некадашњег пописа становништва из овог подручја с краја 19. века, тачније, из 1862/1863. године. Ауторка је закључила да је највећи број мушких (81%) и женских (84%) имена задржан, с тим што су данас имена разноврсна, да има имена из страних језика и да постоји тенденција ка краћим именима.

Софија Јанковић је у свом истраживању показала да највећи синтаксички проблем приликом симултаног превођења са немачког језика на српски језик представља место глагола у личном глаголском облику у зависној реченици у немачком. Са друге стране, као несинтаксички проблеми приликом симултаног превођења издвојени су недовољно познавање теме, слабије владање лексичким материјалом и трема.

Кристина Илић бавила се творбено-семантичком анализом лексема са формантом *анти-/anti-* у немачком и српском језику, и то на основу 13 именица у немачком, са једне стране, те 22 именице и 14 придева у српском, с друге стране, при чему све лексеме повезује употреба у периоду вируса корона, било да су у питању новонастале творенице или су постојале и раније. На пример, *Coronademonstration* и *Anticoronademonstration* издвојене су у синонимном значењу „демонстрације против короне”, док су као антоними у српском издвојене именице *антивакцинаш* и *вакцинаш*.

На основу истраживања спроведеног међу 53 студента Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, Ирена Селаковић је закључила да одговарајуће коришћење мотивационих стратегија од стране наставника шпанског језика као страног утиче на повећање интринзичне мотивације студената, чак и код оних студената који су на почетку учења били екстринзично мотивисани, као и да употреба различитих

мотивационих стратегија ствара позитивну атмосферу и повољне услове током наставе, што такође доприноси бољим резултатима студената.

Што се тиче радова из области књижевности, њихове наслове и ауторе наводимо у наставку, редоследом истим као и у самом зборнику: Душан Петровић, „Књижевни разговори некад и сад: промене и константе књижевног разговора као жанра током стогодишњег развоја”; Павле Зељић, „Концепција реалног правца Светозара Марковића у *Глави шећера* М. Глишића и роману *Хајдук Станко* Ј. Веселиновића”; Љубинка Цекић, „Поетски свет Анђелка Крстића”; Маша Петровић, „Књижевнокритичка мисао Петра Џацића на примеру студија посвећених делу Иве Андрића”; Борис Ђорем, „Имаголошки аспекти поезије Јована Стерије Поповића”; Дуња Соколовић, „*Извртута рукавица* Милорада Павића: палиндромска структура и активни читалац”; Јелена Стојковић Стојанов, „Феномен братства и побратимства у прози Борисава Станковића”; Константин Ађанин, „Религија Павловићева”; Сара Мартин, „Рецепција поезије Луиз Глик у српској култури”; Павла Баћац, “The ‘Death’ of the Author, the ‘Birth’ of the Reader, and the ‘in Between’ in Fowles’ *the French Lieutenant’s Woman*”; Nikola Petrović, “Structural Violence in Richard Wright’s *Native Son*”; Леа Вучковић, „Франц Кафка као магични реалиста: за и против на примеру приповетке *Преображај*”.

Јасно је уочљива разноврсност анализираних књижевних дела и приступа у радовима из области науке о књижевности. Ипак, оно што повезује већину радова јесте да анализирају прозне текстове, док су се поезијом бавили, на пример, Љубинка Цекић, Борис Ђорем и Сара Мартин. Такође, већина радова написана је на српском језику.

Поређењем књижевних разговора у првој половини 20. века и у другој деценији 21. века бавио се Душан Петровић, при чему је посебну пажњу обратио на улогу испитивача/сарадника, аспекте који утичу на књижевни разговор и питања која се најчешће постављају књижевницима. Између осталог, аутор је закључио да је, када је реч о књижевном дијалогу, окосница разговора тема која је актуелна писцу и професионалном саговорнику књижевних дијалога. Једна од већих разлика коју аутор издваја односи се на медиј – са једне стране, у питању су штампани медији, а са друге стране су ТВ емисије.

Поредећи „концепцију реалног правца” Светозара Марковића у *Глави шећера* Милована Глишића и роману *Хајдук Станко* Ј. Веселиновића, Павле Зељић закључује да Милован Глишић и Јанко Веселиновић, иако су чак били приватно блиски, показују супротне и непомирљиве тенденције у приповеци и роману. Такође, наглашено је да постоји разлика у избору грађе и стилско-поетских средстава које користе, као и у елементима књижевног наслеђа на које се позивају у својим књижевним делима.

Анализирајући поезију Анђелка Крстића, Љубинка Цекић закључује да је његов песнички опус неједнак по квалитету и естетским диметима. За љубавну и мисаону поезију наводи да су резултат тренутног осећања и да не остварују високе уметничке домете у односу на родољубиву поезију и песме „Српче”, „Македонка”, „Смрт и жеља поп Стојана”. У љубавној и мисаоној поезији истиче варирање истих мотива, недостатак маште, неискуство, наивност, скромност у изградњи песничких слика. На крају, истиче да је у родољубивој поезији доминатно осећање националне припадности, односно, припадности српској заједници, земљи, српским крајевима.

Бавећи се књижевнокритичком мисли Петра Цацића на примеру студија посвећених делу Иве Андрића, Маша Петровић закључује да је у Цацићевом раду приметно надилажење унутрашњег иманентног приступа књижевном делу и заснивање новог метода – митске критике. Између осталог, истакнута је Цацићева потребу да продре у најдубље слојеве значења уметничког дела, да проучава све интегративне чиниоце дела попут ликова, композиције, језичког израза, приповедања, али и да укаже на преплитање митског и психолошког у Андрићевим приповеткама и романима.

Проучавајући имаголошке аспекте поезије Јована Стерије Поповића, Борис Ђорем је закључио да се Стеријина поезија имаголошки односи и према женама, али да је у том случају слика подређена општој идеји о потреби да се Срби у целини уједине у култури, вери, традицији, узајамном поштовању, поштовању људских вредности, а да је, што се тиче сагледавања народа из имаголошке перспективе, видљиво да се преплитање аутослика и хетерослика повећава са интензивнијим настанком нових песама. На крају, закључује да аутоимагинативни приказ временом постаје све доминантнији, конкретније, да се у каснијим Стеријиним песмама, нарочито у два збиркама, преплиће са хетероимагинативним приказом, али и да постаје и остаје доминантан, јер су сви други народи „сагледавани” наспрам Срба.

Дуња Соколовић у свом раду закључује да приповетка „Извртута рукавица”, због специфичне палиндромске структуре, не поседује апелативни потенцијал по конвенционалним стереотипима. Издвојене су две стазе читања које имају улогу активирања емпиријског читаоца, нарочито када је реч о променама у тексту које се дешавају у другој, повратној стази читања поменуте приповетке.

Бавећи се феноменом братства и побратимства у одабраним прозним текстовима Борисава Станковића, Јелена Стојковић Стојанов закључује да при конструкцији маскулинитета код улога брата и побратима преовладава тежња ка моделу нормативне мушкости, те да истовремено постојање алтернативног модела маскулинитета у улогама брата и побратима искључује доминантност нормативне и хегемоне мушкости.

Константин Ађанин у свом раду инсистира на запостављености песничке збирке *Светли и тамни празници* Миодрага Павловића, дубоко укорене у гностичко искуство и езотеријску традицију. Полазећи од књиге *Религија Његошева* Николаја Велимировића, показује на који начин Павловић одступа од доктринарног хришћанства, уско црквеног, приближавајући се сопственом концепту песничке религије.

Бавећи се рецепцијом поезије Луиз Глик у српској култури, Сара Мартин закључује да Луиз Глик, иако је светски реномирани аутор, није песникиња у чијем је делу српска култура као циљна култура пронашла нешто подстицајно и значајно у међукултурном или поетичком смислу. Ипак, ауторка рада очекује да би се то могло променити новим преводима поезије поменуте песникиње.

Леа Вучковић на основу анализе приповетке „Преображај” долази до закључка да не само да се стваралаштво Франца Кафке због своје наративне јединствености не може сврстати у магични реализам већ се може сврстати ни у било који други правац, те да Кафкина уникатност Кафку издваја од његових савременика и буди потребу у теоретичарима да утемеље посебан, њему својствен, термин којим би описали његово стваралаштво – *кафкијански*.

Павла Бањац у свом раду анализира сличности и разлике између аутора и наратора, аутора и читаоца, аутора и текста да би утврдила да ли су читалац и текст независни од аутора. Закључено је да се постмодернистичкој књижевности може приступити на различите начине и да текст представља спону која све повезује, док су аутор и читалац мање истакнути у постмодернизму.

Никола Петровић бави се структурним насиљем у роману *Native Son* Ричарда Рајта. Посебну пажњу посвећује начинима на које функционише структурно насиље, а бави се и директним и културним насиљем у случајевима у којима у роману они имају исту сврху као структурно насиље. Радови последња два издвојена аутора писани су на енглеском језику.

Имајући у виду горенаведено, са посебним задовољством **препоручујем за објављивање зборник *Савремена филолошка проучавања младих истраживача II* у електронском и/или штампаном облику.**

У Нишу, 9. јануара 2024. године

A. Јанић

Доц. др Александра Јанић
Универзитет у Нишу
Филозофски факултет у Нишу
Департман за србистику
aleksandra.janic@filfak.ni.ac.rs